

Roeping of beperking?

In 2019 was in verschillende parochies en bisdom-breed aandacht voor het Jaar van de Roepingen. We werden uitgenodigd om (nog) meer te gaan leven in het besef dat God ieder van ons een roeping geeft en heel bewust te antwoorden: hier ben ik.

Het Tweede Vaticaans Concilie onderstreept dat de diepste grond van de menselijke waardigheid gelegen is in de roeping van de mens tot gemeenschap met God: 'Reeds vanaf de geboorte wordt de mens uitgenodigd tot een dialoog met God' (*Gaudium et Spes* 19). We zijn als mens door God uit liefde geschapen en Hij draagt ons leven. Het is daarom dat we als mens pas volledig in die waarheid leven, wanneer wij de liefde van God in vrijheid aanne- men en ons aan God toevertrouwen als onze Schepper.

Zo bezien, geeft onze van God gekregen roeping aan het leven van ieder van ons betekenis, diepgang en richting. In de Kerk, als gemeenschap van geroepen, mogen we elkaar op dit spoor aanmoedigen en aanspreken. Zo bezien, is de roeping die wij van God krijgen de uitnodiging bij uitstek om iedere dag opnieuw ons leven te verbinden met God en daarin ons geluk te zoeken en te vinden.

In dit perspectief is ons leven als christengelovige, als man, vrouw, gedoopte, gehuwde, celibataire priester of religieus,

Kerk: Maria en Johannes onder het kruis te Hoogvliet.

nooit een beperking maar een opdracht om in vrijheid en trouw die levensweg met de Heer en met elkaar te volbrengen, omdat God het begin en het einddoel is van ons leven.

Met Kerstmis vieren we dat die God is mensgeworden. Jezus Christus is de ultieme uitnodiging van Godswege om onze roeping als mens serieus te overwegen en in vrijheid een mens te zijn van goede wil.

+ JOHANNES VAN DEN HENDE
BISSCHOP VAN ROTTERDAM

Doe mee aan de Kerstactie voor Vronesteyn!

Ook dit jaar willen we graag Centrum Vronesteyn onder uw aandacht brengen. U treft bij dit nummer een envelop aan met een brief van Mgr. J. van den Hende waarin hij uw steun vraagt voor onze priester- en diakenstudenten. Wij sluiten ons graag aan bij de oproep van de bisschop: 'Draag samen de priester- en diakenopleiding van Rotterdam!'

Bij de brief van bisschop Van den Hende vindt u ook de nieuwe folder van Centrum Vronesteyn. U leest hoe de staf van het Centrum onder bezielende leiding van rector Walter Broeders dag in dag uit studenten begeleidt naar het priesterschap en diaconaat voor de parochies in ons bisdom.

*Wij wensen u een
Zalig Kerstmis en een
Gezegend Nieuwjaar!*

Parochies in Nederland krijgen 50.000 magazines cadeau

Bij deze Tussenbeide vindt u een magazine van katholieklevens.nl. Het blad is een cadeau-tje van de Nederlandse bisschoppen aan de gelovigen. Het blad wil mensen inspireren met aansprekende geloofsverhalen en videokanaal katholieklevens.nl verder bekend maken. Een van de artikelen in het blad is een interview met televisiepresentator Leo Fijen. Hij sprak de afgelopen jaren met vele katholieken over hun

geloof. Katholieklevens.nl sprak met hem over zijn eigen geloof, hoop en liefde.

Dit eerste magazine van katholieklevens.nl wordt verspreid in een oplage van ongeveer 50.000 exemplaren. In het blad is een insert opgenomen met inspiratiekaarten van de acht zaligsprekingen die Jezus noemt in zijn Bergrede (Matteüs evangelie). Paus Franciscus noemt

de zaligsprekingen de 'identiteitskaart' van de christenen. De paus doet dat in zijn tekst over de roeping tot heiligheid in het dagelijks leven ('*Gaudete et exsultate*'). Groeien in heiligheid kan door alert te zijn "op de kleine details van de liefde," zegt de paus. De kaarten brengen dit met kleurrijke illustraties in beeld. Blijf op de hoogte! Kijk op www.katholieklevens.nl.

INHOUD

Slot Jaar van de Roepingen	3
De Schepping ons een zorg	5
Vers en Vrij	7
Centrum Vronesteyn	8
Eendrachtskapel	9
Afscheid Henk van Boxtel	11
Kerkbalans	12

Christoffelmis

3

Brielle afsluitingsmis

4

Kerstconcert

14

Tour of Faith

16

Brand OLV Geboortekerk Hoogmade

Op maandag 4 november verwoestte een grote brand de OLV Geboortekerk in Hoogmade. Mgr. Van den Hende bezocht het kerkdorp en sprak inwoners en parochianen toe tijdens een druk bezochte bijeenkomst, die de gemeente 's avonds organiseerde in brasserie 'De Kromme Does' in Hoogmade. Ook burgemeester Marina van der Velde-Menting en de brandweer waren aanwezig.

Mgr. Van den Hende zei: "Als je de beelden op internet zag vanmiddag en de rook en het vuur ziet, dan hoop je nog dat het vuur stopt. Nu vanavond bent u hier bij elkaar. Dat zegt veel over de impact die de brand heeft. Deze kerk die zo gekoesterd is en die nu zo plotseling verwoest is. Als ik

© KEES VAN DEN BURG

© BISDOM ROTTERDAM

© BISDOM ROTTERDAM

hier kwam voor de zondagse mis, zag de kerk er altijd piekfijn uit. Daaruit spreekt liefde voor het kerkgebouw. Ik wil vandaag bij u zijn op dit moment, nu we beseffen dat de kerk in zo korte tijd weg is."

"Ik ben blij dat u als levende stenen ongedeerd bent gebleven. Ik beloof u dat ik met u mee zal bidden en dat we verder kunnen komen als de eerste schok en schrik voorbij zijn. Ik wens u veel sterkte toe en ik wens u toe dat u elkaar vasthoudt. De kerktoren stond tot vandaag als een groene koperen naald in het landschap, vanaf de snelweg goed zichtbaar. Ik blijf graag met u verbonden.", aldus de bisschop.

Pastoor Jack Glas van de parochiefederatie Clara en Franciscus was meteen nadat hij het bericht van de brand kreeg naar de kerk gekomen: "In eerste instantie zie je rook en denk je nog: misschien valt het mee. Maar dichterbij zie je dat het brandt en dat je niet dichtbij kunt komen. Ik zag de verslagenheid om me heen."

En ook: "Sommige mensen hier zijn hun hele leven sterk met deze kerk verbonden geweest. Je ziet in hun tranen hoezeer ze eraan gehecht waren. Er is veel verslagenheid en er is verdriet en ellende. Niet alleen de gemeenschap van Hoogmade heeft zijn kerkgebouw verloren, maar ook de gemeenschap van Woubrugge lijdt vandaag een verlies. Hoogmade en Woubrugge vormen samen een parochiekern. De glas-in-loodramen uit de eerder gesloten kerk van Woubrugge waren aangebracht in de kerk in Hoogmade. Die ramen lijken nu ook verloren te zijn gegaan."

Na afloop van de avond bezocht de bisschop, begeleid door de brandweer, de omgeving van het uitgebrande kerkgebouw samen met pastoor Jack Glas en leden van het pastoraal team. De bisschop werd vergezeld door algemeen econoom John Bakker.

DAPHNE VAN ROOSENDAAAL

GEKNIPT

Gé Bots 75 jaar koorlid

Het is 1944 als er zich bij het Sint Petrus Herenkoor in Leiden in één klap twaalf nieuwe zangers melden. Een van hen zingt ook vandaag de dag nog in het koor. Onvoorstelbaar, maar waar. Gé Bots is niet zo maar een lid van het koor, hij is tegenwoordig zelfs erelid. Die status is niet alleen te danken aan zijn lange "dienstverband". Door al die jaren heen heeft Gé Bots het koor ook vaak op het orgel begeleid en later ook repetities en hoogmissen voor zijn rekening genomen als het koor het – een tijdje - zonder dirigent en/of organist moest stellen. Zo heeft hij het koor door moeilijke tijden heen geholpen. De betrokkenheid van de jubilaris bij het koor blijft onverminderd groot, ook al moest hij enkele jaren geleden – hij naderde toen de leeftijd van negentig jaar - besluiten om het wel en wee van het koor voortaan vanaf de zijlijn te beleven.

© TON VAN SCHIE

Afscheid

Pastor Martien Straathof nam onlangs afscheid van de parochiefederatie die hij acht jaar diende, Sint Franciscus tussen duin en tuin. Hij gaat naar de Sint Maartenparochie. Bij zijn afscheid schrijft hij onder meer in 'Wij Samen': 'Afscheid nemen valt niet mee, vooral als je in de loop van de tijd veel met elkaar hebt meegemaakt. Mensen die trouw iedere week of met enige regelmaat in de weekendvieringen aanwezig waren, het is familie geworden. Een familie waarbij Christus het middelpunt is.'

Zonder dak

Een tiental jongeren uit Hoogvliet bracht op vrijdagavond in juli de nacht in de open lucht door, zo valt te lezen in Piekfijn, het blad van de parochie HH. Nicolaas Pieck en Gezellen. In de tuin van de Maria en Johanneskerk probeerden ze daar de slaap te vatten in zelfgebouwde 'krotten' van karton en plastic. De jongeren van de groep Youth Faith Exploration wilden ervaren hoe het is om geen dak boven het hoofd te hebben. Behalve bouwen en rusten luisterden de jongeren ook nog naar een presentatie over een project voor straatkinderen in Bolivia, waarvoor zij 915 euro bijeenbrachten. Verder in het bescheiden tentenkamp: een kampvuur met

marshmallows, een gebedstent en bij de nazit na het ochtendgloren een ontbijt.

Feest en Familiezondagen

Op zaterdag 19 oktober vond de eucharistieviering plaats b.g.v. het priesterjubileum van Huub Flohr, pastoor en vicaris. Hij was op 9 oktober 1979 in Rome tot priester gewijd. De feestelijkheden werden ondersteund met een bijzonder Anklungconcert in de parochiekerk Open Hof. Voorts worden in de Christoffelparochie tijdens het schooljaar familiezondagen gehouden. "Kinderwoorddiensten met aansluitend spel en samenzijn", zo valt te lezen in Open Hof Nieuws. Zeven zondagen door het jaar, de volgende op 5 januari, waarop in verschillende kerken de zondag 'en familie' wordt gevierd. Met speciale aandacht voor de momenten in het kerkelijk jaar en de verschillende leeftijdsgroepen.

© PETER VAN MULKEN

De Kerk heeft ieders gelovig engagement nodig

Op het Hoogfeest van Christus Koning (24 november) eindigde het Jaar van de Roepingen. In een brief aan parochies, die aan het begin van het jaar werd verspreid (12-13 januari), nodigde Mgr. Van den Hende alle gelovigen uit om in 2019 in het Jaar van de Roepingen “bisdombreed stil te staan bij de roeping die we van de Heer ontvangen hebben, als gemeenschap en persoonlijk.”

De Kerk heeft als levend lichaam het gelovig engagement van de verschillende ledematen nodig. Tijdens de Chrismamis 2019 zei de bisschop daarover: “God roept niet alleen in het verleden, maar ook nu. De apostel Paulus beschrijft de Kerk als een lichaam met verschillende ledematen, met Christus als het hoofd en de ledematen die elkaar in Christus’ naam van dienst zijn en die elkaar aanvullen op basis van de hun toevertrouwde gaven en roeping” (1 Kor. 12, 12-31/Rom. 12, 4-5).

Bij die Chrismamis, op 17 april, ontvingen parochies de ID-kaart ‘hier ben ik’. Hierop kunnen mensen de gegevens van hun doop, de eerste communie en het vormsel noteren. De uitreiking van de ID-kaart tijdens de Chrismamis onderstreepte de band tussen de sacramenten en de roeping van alle gelovigen. “We worden uitgenodigd om onze woorden en daden te laten inspireren door de woorden en daden van Jezus Christus”, zegt de kaart. “In de gemeenschap van

de Kerk mogen we beseffen dat de levende Heer bij ons komt in de viering van de sacramenten.”

Het hele jaar door hebben parochies de kaarten kunnen gebruiken en ook de bisschop zelf gebruikte ze bij de vieringen van het vormsel. Zo ook op zondag 24 november op de laatste dag van het Jaar van de Roepingen tijdens de vormselviering in de H. Willibrordusparochie (Lisse e.o.). “Meer dan op andere zondagen zijn in een vormselviering verschillende generaties van gelovigen aanwezig. De vormelingen worden omringd door hun ouders en grootouders en hun zusjes en broertjes zijn erbij”, vertelt de bisschop. “Aan de hand van de ID-kaart, waarop de data van doopsel, eerste communie en vormsel worden vermeld, heb ik de gelegenheid om als vormheer de aanwezigen uit te nodigen zich meer bewust te worden van de betekenis van de sacramenten en zich als gedoopten meer open te stellen voor de roepstem van de Heer.”

Mgr. Van den Hende: “De Kerk als gemeenschap van geroepen wordt gesterkt en geleid door de Heilige Geest, die de Trooster en de Helper is. Heel bijzonder bij het vormsel is er grote aandacht en openheid voor de gaven van de Geest. Op zo’n moment is er alle reden om de vraag te stellen: waartoe roept God mij, waartoe roept God ons? En om steeds opnieuw in je leven als geroepene te blijven bidden tot de Heilige Geest.”

Enkele activiteiten in het bisdom in het Jaar van de Roepingen:

- › Het diocesane Jaar van de Roepingen werd aangekondigd door Mgr. Van den Hende in het kerstnummer van Tussenbeide. Het themajaar begon op het Feest van de Doop van de Heer (13 januari) en werd afgesloten op het Hoogfeest van Christus Koning (24 november).
- › In maart (25-27 maart) werd een retraite gehouden voor de diocesane priesters met de bisschop als inleider. Dertien priesters namen deel aan de retraite die gehouden werd in Bovendonk.
- › Op 17 april ontvingen parochies bij de chrismamis de ID-kaart ‘hier ben ik’.
- › Op Roepingenzondag 12 mei, tevens Moederdag, kwamen jongeren en de bisschop samen tijdens Tour of Faith in Wieringen. Na de eucharistieviering gaf de bisschop een catechese over Maria, moeder van Jezus en moeder van de Kerk. Het geloofsgesprek ging over Maria als een voorbeeld voor je eigen roeping.
- › Gebedsleiders uit het bisdom namen van 14-16 juni deel aan een kloosterweekend speciaal voor hen. Er werd uitgebreid gesproken over het thema roeping en de Kerk als gemeenschap van geroepen. Op 30 november werd een themadag voor gebedsleiders gehouden.
- › Bij het Hoogfeest van het Heilig Hart van Jezus (28 juni) ontvingen priesters in het Jaar van de Roepingen een brief van de bisschop. Het hoogfeest van het Heilig Hart van Jezus wordt internationaal gevierd als ‘dag van de priesterlijke heiliging’.
- › De Nationale Bedevaart Brielle had op 6 juli het thema ‘Geroepen!’ Meer dan duizend gelovigen kwamen op de been voor de bedevaart.
- › Op NPO2 werd in het Geloofsgesprek gesproken over roepingenklimaat in parochies. De uitzendingen waren op 2 juni (diaken Steef Lokken), 21 juli (Mgr. Van den Hende) en 8 september (rector Broeders).
- › ‘Celibaat als roeping’ was het onderwerp van de dieslezing van pastoor Michel Hagen op 1 oktober op Centrum Vronesteyn. Michel Hagen is als spiritueel verbonden aan de priester- en diakenopleiding.
- › Op 4 november nam Vronesteyn deel aan de ‘Nationale Roepingenweek’. De bisschop was hoofdcelebrant in de eucharistieviering, waarmee een avond van gebed en gesprek begon.

Een overzicht van alle activiteiten staat op de pagina ‘Jaar van de Roepingen’ van www.bisdomrotterdam.nl

© PETER VAN MULKEN

Diakenwijding en ‘Christoffelmis’ voor overleden plebaan Chris Bergs

Het bisdom is een miscompositie rijker. Op zaterdag 16 november klonk de ‘Christoffelmis’ voor het eerst in de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal. De mis met de vaste gezangen is gecomponeerd ter ere van de overleden plebaan van de kathedraal, Christoffel Nicolaas Bergs (1952-2019). Hij overleed dit jaar plotseling in de nacht van 17 mei. Chris Bergs was van 2002 tot 2019 plebaan van de kathedraal.

De Christoffelmis werd ten gehore gebracht tijdens de eucharistieviering, waarin Mgr. Van den Hende door handoplegging en gebed de dominicaan Michael-Dominique Magielse OP tot diaken wijdde. Oorspronkelijk zou in deze viering ook Melchior Kerklaan tot diaken worden gewijd voor het parochiepastoraat in het bisdom Rotterdam. Zijn wijding moest echter worden uitgesteld vanwege een ongelukkige val, waarbij Melchior zijn heup brak. Met hem wordt een nieuwe datum gekozen.

‘Het was mooi geweest om samen de diakenwijding te vieren en als orde en bisdom bij gelegenheid van de wijdingen samen op te trekken in de naam van de Heer als zijn Kerk’, preekte Mgr. Van den Hende die hoofdcelebrant was in de viering. Provinciaal overste van de Orde der Predikers René Dinklo en vicaris-generaal Tjeerd Visser waren concelebrant samen met emeritus-bisschop Van Luyn sdb en verschillende priesters.

In het Johannes evangelie zegt Jezus: ‘Blijft in mijn liefde’. Mgr. Van den Hende: ‘Als je in de Kerk wilt horen bij een bisdom of een orde of congregatie, kunnen we niet zonder de liefde van de Heer. In die liefde blijven is onze grootste opdracht en noodzakelijk om met vrucht ja te kunnen zeggen op de roepstem van de Heer. Het dienstwerk van de diaken is een vorm van de verkondiging van Christus. Paus Franciscus zei tegen de jongeren die in Assisi bijeen waren: verkondig het evangelie desnoods met woorden. Begin niet met de meest prachtige volzinnen, maar laat je eerst zien als leerling van de Heer, als iemand die in de liefde van Christus blijft en die deze liefde wil delen met anderen.’

Daarbij spoorde de bisschop ook alle anderen aan: ‘Het dienstwerk van de liefde van Christus mag ook anderen oproepen en opwekken tot navolging, om in diezelfde geest dienstbaar te zijn in Christus’ Naam tot opbouw van het koninkrijk van God.’

De Kathedrale Laurentius en Elisabeth Cantorij verzorgde de gezangen tijdens de viering en bracht zo de Christoffelmis ten gehore, die gecomponeerd werd door Aart de Kort, organist van de kathedraal, met als inspiratie de stijl van de Engelse componist John Rutter, dat wil zeggen in de traditie van de koormuziek van Oxford en Cambridge ‘Het was bijzonder om de Christoffelmis te zingen. Deze eerste keer en op deze plek in de kathedraal was het extra bijzonder, omdat hij is opgedragen aan Chris Bergs’, zei een van de koorleden.

In januari 2020 wordt voor koren in het bisdom een studiedag gepland, waarop de mis gezamenlijk en onder professionele begeleiding wordt ingestudeerd.

DAPHNE VAN ROOSEDAAL

© PETER VAN MULKEN

Afsluiting bedevaartseizoen

Woorden van bemoediging

'In mei werd het bedevaartseizoen in Brielle plechtig geopend. Dit jaar ging dat op wel heel bijzondere manier, door het binnenbrengen van de gerestaureerde schrijn waarin zich relieken van de Heilige Martelaren bevinden.' Custos Jack Glas gaf hiermee een terugblik op het Bedevaartseizoen. Vicaris-generaal Visser haalde dit aan in zijn homilie tijdens de eucharistieviering die op 5 oktober werd gehouden ter afsluiting van het bedevaartseizoen.

Ongelooflijk veel werk is in deze periode verzet door de vrijwilligers van het heiligdom. Dit jaar werd er meer dan voorheen gebeden; behalve op grote plechtigheden, waaronder de nationale bedevaart in juli, werd er wekelijks de eucharistie gevierd. Verder werden het lof, kruisweg en het rozenkransgebed gebeden. Ook hieraan hebben veel vrijwilligers hun medewerking verleend.

De vicaris benadrukte in zijn homilie dat we als Nederlandse katholieken elkaar niet de put in moeten praten als we zien dat er minder animo is. In de eerste lezing uit de profeet Baruch horen we hoe het volk van Israël, in de Babylonische ballingschap, alles kwijt is: de tempel, het eigen land.

Het volk wordt echter aangespoord om na te denken over de eigen bijdrage aan de teloorgang. Dat zou ook ons kunnen helpen om onze eigen situatie te zien, onze eigen Babylonische ballingschap, waarin wij mogen leren voor de toekomst, aldus de vicaris. Daarbij mogen we onszelf de vraag stellen: 'Wat zou God willen?' Maar Baruch bemoedigt ook door te wijzen op het perspectief dat het beter wordt. We zijn geroepen om elkaar te bemoedigen, in welke vorm dat in onze eigen roeping ook vorm krijgt.

De martelaren bemoedigden elkaar eveneens, zo stelde vicaris Visser. Misschien wel op blijmoedige wijze, zoals in het Evangelie van die dag stond.

Foto's: © PETER VAN MULKEN

Blijmoedig

Ons aller roeping is om blijmoedig te getuigen van ons geloof, aldus de vicaris. Dat kan door de wereld, die afwijzend en soms zelfs vijandig tegenover het christelijk geloof en de Kerk staat, te antwoorden met blijmoedigheid, barmhartigheid en vergevingsgezindheid.

Dat maakt de martelaren van het eerste uur en van vandaag zo aantrekkelijk. Zij getuigen van een tijd die beter is, dwars door hun lijden en dood heen. Het geloof dat we in Gods hand zijn, wat er ook gebeurt. Aan ons de vraag of wij Hem durven vertrouwen, op Hem durven bouwen.

De bemoedigende homilie van Visser brengt het zoeken en het worstelen met het geloof van het volk van Israël in de ballingschap,

het martelaarschap van de eerste eeuwen en het getuigenis van de Martelaren van Gorcum in verbinding met ons eigen leven. Wij mogen instrument zijn van Gods liefde, waardoor de wereld wordt opgebouwd tot een wereld zoals God die voor ogen heeft.

Na de eucharistie was er een moment van ontmoeting, waarbij over het afgelopen Bedevaartseizoen werd gesproken en naar aanleiding van de homilie ook over hoe je elkaar kunt bemoedigen in geloof.

DIAKEN IWAN OSSEWEIJER

Noteer in uw agenda

zaterdag 9 mei 11.00 uur: Opening Bedevaartseizoen
zaterdag 11 juli 11.00 uur: Nationale Bedevaart
zaterdag 3 oktober 14.00 uur: Afsluiting Bedevaartseizoen

Voor een bezoek en/of rondleiding
Dhr. F. Verwater - coördinator
E. ferry@verwater.net
T. 0181-624639 / 06-27460401

Dhr. J. ten Berge - beheerder
E. j.ten.berge3@kpnplanet.nl
T. 06-53243620

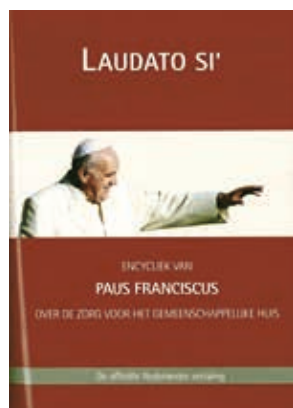

BEDEVAARTSOORD
HH. Martelaren van Gorcum
BRIELLE

De Schepping ons een zorg

In Leiden heeft de parochie HH Petrus en Paulus met ingang van 1 september het Laudato Si'-jaar afgekondigd. Het jaar kent drie pijlers: zorg voor schepping en schepselen; als Kerk weer naar buiten treden en samenwerking in de regio.

Pastoraal werkster Marlène Falke legt uit: 'In dit jaar gaat het niet allereerst om de activiteiten, waarbij we proberen zoveel mogelijk mensen op te been te krijgen. We zijn niet de volgende actieclub. Het gaat veel meer om een bewustwordingsproces, waarbij we – geïnspireerd door de encyclicle Laudato Si' van paus Franciscus – anders kijken naar en omgaan met de schepping.'

Ploggen

Op 1 september – Wereldgebedsday voor de schepping – was de kick-off van het Laudato Si'-jaar. In de vieringen werd met zang en gebed aandacht besteed aan zorg voor de schepping. Daarna was het tijd voor handen uit de mouwen.

Gewapend met door de gemeente geleverde vuilniszakken, handschoenen en grijpers begon een enthousiaste groep met "ploggen". Ploggen is een samenvoeging van joggen en papier rapen. In een ontspannen sfeer werd van kerk naar kerk gewandeld. De kinderen vonden het een groot avontuur om afval te zoeken dat in de grote vuilniszak kon.

In een van de zalen van de Antoniuskerk werd aansluitend een ecologisch verantwoorde high

tea geserveerd en was er een informatie-markt met praktische suggesties om beter voor de aarde te zorgen. Zo vertelden twee jongeren wat je in eigen huis aan duurzaamheid kan doen. Ook verscheen in september de eerste Laudato Si'-krant, waarin het project werd gelanceerd.

Het programma laat vanaf september uiteenlopende activiteiten zien: filmavonden onder de noemer "Film en spiritualiteit"; een Franciscusviering op 4 oktober en een ontmoeting met de orde van de Franciscanen op 6 november. Er staan catechesebijeenkomsten op het programma waarin bijvoorbeeld samen de encyclicle zal worden gelezen. Op de kerk waar de activiteit is, prijkt steeds een spandoek met de tekst: 'De schepping ons een zorg.'

Energie

Marlène Falke: 'De afgelopen jaren hebben we in Leiden gewerkt aan een fusie van acht parochies. Dit betekent dat acht voormalige gemeenschappen samen zijn gegaan. Dan moet je veel energie steken in het weer op orde maken van het huis. Dan ben je wat meer naar binnen gericht. Nu in 2019 vonden we het tijd om weer eens van ons te laten horen; laten merken dat we ergens voor staan. Ook vonden we het belangrijk om als parochie onze schouders te zetten onder iets waar we energie van krijgen. Laudato Si' is tastbaar en past in de tijd waarin we staan.'

Kunstenaar en parochiaan Carl Bruens ontwierp het logo van het Laudato Si'-jaar: 'Het moet duidelijk zijn dat het hier over de aarde gaat. Met de boom denk ik aan de rijkdom en kracht van de natuur. Het huis is het gemeenschappelijk huis waar de paus in zijn encyclicle over spreekt. Water is onmisbaar en de vis stelt de zuiverheid van het water voor. De mens juicht God in zijn schepping toe. Als je goed kijkt zie je ook een kruis. Subtiel maar wel centraal.'

JOLANDA DE WOLF

© JAN AGERBOOM

Pastoor Jeroen Smith over het Laudato Si'-jaar in Leiden:

'Het Laudato-Si'-jaar past binnen de Nieuwe Evangelisatie (term van paus Johannes Paulus II, die daarmee pleitte voor vernieuwing van het geloof en de christelijke praktijk – red.). Elk van onze activiteiten zou in het licht van de Nieuwe Evangelisatie moeten staan, Laudato Si' zou anders verworden tot zorgen uiten over de schepping, hoe goed dat misschien ook is.

Met Nieuwe Evangelisatie gaat het er om dat de Schepper voorop staat. Zoals Paulus het zegt: 'Alles is uit Hem ontstaan, alles is door Hem geschapen, alles heeft in Hem zijn doel.' Mijn leven is mij door God toevertrouwd en is door Christus verlost, en dat betekent dat ik mijn leven in dienst stel van onze Heer. Dat is het perspectief. Ook wanneer we bijvoorbeeld onze kerk uitnodigend openstellen om een kaarsje op te steken en de mogelijkheid bieden voor gesprek; op onze tocht met het kruis dwars door Leiden op Goede Vrijdag, of bij onze tentoonstellingen over moeder Teresa of de Lijkwade van Turijn. Je laat van je zien en biedt de mogelijkheid om een gesprek te voeren dat verder reikt dan: Wat interessant. Het zijn wegen om als Kerk uit te nodigen opdat de mensen Jezus leren kennen als hun Heer.

© PETER VAN MULKEN

Duurzaamheid en diaconie

Een belangrijk uitgangspunt van de encyclicle Laudato Si' is, dat "we zowel naar de kreet van de aarde moeten luisteren als naar de kreet van de armen" (LS 49). 'De achteruitgang van het milieu en de samenleving treft in het bijzonder de zwaksten van de planeet (LS 48)', aldus paus Franciscus.

Armen wereldwijd

Dat geldt allereerst de armen in de Derde Wereld. Zij worden veel directer geraakt door klimaatverandering, afnemende beschikbaarheid van drinkwater, vervuiling en verlies van biodiversiteit. Projecten van Vastenactie en andere missionaire organisaties spelen hier steeds meer op in. En bij fair trade gaat het niet alleen meer om goede arbeidsomstandigheden, maar ook om een duurzaam en milieuvriendelijk gebruik van grondstoffen.

Armen in Nederland

Ook de armen in eigen land worden getroffen. Het klimaatvraagstuk kan worden gezien als de nieuwe sociale kwestie. Tal van maatregelen moeten worden genomen, onder meer wat betreft het gebruik van energie. Leidt dit tot een groeiende tweedeling tussen mensen die wel hun huis kunnen isoleren, een elektrische auto kunnen aanschaffen en gezond kunnen eten en de huishoudens met een kleine portemonnee? Kan verduurzaming en vergroening verbonden worden met armoedebestrijding? De oorspronkelijke doelstelling van de Voedselbank was bijvoorbeeld het tegengaan van voedselverspilling. In diaconale activiteiten kan dat aspect meer naar voren worden gebracht.

Parochiegemeenschap

Een van de taken van een werkgroep diaconie of PCI is parochianen aan te sporen om mensen te helpen en hen ook gelegenheden te bieden om dat te doen. We moeten niet alleen naaste zijn van de arme, maar ook van de aarde. Het bevorderen van ecologische opvoeding en spiritualiteit en het inoefenen van een nieuwe levensstijl behoren ook daartoe.

De parochie en de PCI kunnen bij al hun activiteiten duurzaamheid meenemen als criterium. Dat geldt zowel voor de aanschaf van goederen en het gebruik van energie, als de omgang met het eigen financieel vermogen.

JAN MAASEN

Steun de christenen in Aleppo

De aandacht die Mgr. Van den Hende met zijn kerstkaart van dit jaar vraagt voor de christenen in Syrië staat niet op zichzelf. Al eerder waren er collectes voor Caritas Syrië tijdens de Nationale Bedevaart Brielle in 2019 en in 2018. Beide keren gaf Geert van Dartel, secretaris van de Katholieke Vereniging voor Oecumene, daarbij een indringend getuigenis.

In april 2018 bezocht hij het graf van Pater Frans van der Lugt in Homs: "Ik heb de mensen ontmoet die het werk van Caritas Syrië doen. Ik heb de onvoorstelbare verwoesting gezien in de grote steden. Maar ik ben vooral onder de indruk van de veerkracht en de vitaliteit van de mensen in de kerkgemeenschappen die er onder de oorlogsomstandigheden het beste van maken."

Caritas Syrië is een organisatie van de Katholieke Kerk in Syrië. De projecten richten zich op armenhulp, onderwijs, medische zorg, huisvesting, psychosociale zorg en ouderenzorg.

"De eerste eeuwen van de Kerk waren eeuwen van vervolging. De meeste apostelen en grote groepen christenen werden gedood vanwege hun geloof in Christus", preekte de bisschop in zijn homilie tijdens de Nationale Bedevaart Brielle op 6 juli 2019. Vervolging hebben ook de Martelaren van Gorcum meegemaakt. "De Martelaren van Gorcum werden

tegemoet getreden met dreiging. Ze moesten hun geloof loslaten, de trouw aan de paus en het geloof in de eucharistie. Maar ze zijn moedig gebleven om te getuigen van hun geloof, ook al betekende dat de martelaarsdood."

Ook vandaag de dag worden mensen vervolgd vanwege hun geloof en heeft de Kerk te lijden. Daarom was de collecte op deze dag bestemd voor het heiligdom Brielle en projecten van Caritas Syrië. Die collecte bracht € 3.257,85 op. In 2018 bracht eenzelfde collecte € 3.197 op.

In Brielle werd dit jaar tijdens de Nationale Bedevaart tevens het boek van de bisschop verkocht. Het boek 'Bouwen aan een netwerk van liefde' verscheen bij gelegenheid van 12½ jaar bisschop Van den Hende (2019, Adveniat, Baarn). De verkoop van het boek van € 19,90 was volledig bestemd voor hulp via Caritas Syrië. Het boek is te koop via de boekhandel, maar ook te koop op het bisdomkantoor in Rotterdam. In het laatste geval, bij aanschaf via het bisdom, is de opbrengst van het boek volledig bestemd voor Caritas Syrië.

Steun de christenen in Aleppo door Caritas Syrië via een gift op het rekeningnummer van het bisdom Rotterdam NL30 INGB 0000 4643 04 o.v.v. Caritas Syrië.

DAPHNE VAN ROOSEDAAL

Pre Marriage Course in 2020

De Pre Marriage Course en de Marriage Course zijn voor alle aanstaande echtparen die willen werken aan een sterke en blijvende relatie. Tijdens de cursussen ga je, in een ontspannen sfeer, met zijn tweeën in gesprek over wat echt belangrijk is voor je relatie, en je verwachtingen voor de toekomst.

Cursusdata: 28 februari, 13 maart, 27 maart, 17 april, 1 mei en 15 mei 2020
Locatie: HH. Laurentius en Elisabeth kathedraal, Mathenesserlaan 305, 3021 HK Rotterdam, Elisabeth zaal.
Tijden: 19.00 uur tot 22.00 uur.

Aanmelden via s.d.haan@bisdomrotterdam.nl

Voor 5 euro helpt u een arm kind in de Missie!

Bank nummer:

NL78 INGB 0005 7338 38

Stichting Missiewerk M.A.W.

Kantoor: Waterhuizerweg 20, 9753 HR Haren/Groningen
Postadres: Postbus 1180, 9701 BD Groningen.

ANBI nr.8061.81.291

E-Mail: mission123@home.nl

- Info uitgave: Missiepost

Winterjassen voor de Kledingbank

De diaconiegroep van de Rotterdamse kathedraal HH. Laurentius en Elisabeth besloot in de vergadering van eind oktober aandacht te gaan besteden aan de oproep van de Kledingbank om winterjassen in te zamelen. Met hulp van RTV Rijnmond werd bekendheid gegeven aan de inzamelingsactie. Op de website van de regionale omroep viel te lezen hoe Mary Olman van de Kledingbank de actie "verkocht": "Rotterdam heeft veel kinderrijke gezinnen, die worden verwezen naar ons. Ook vluchtelingen of mensen in de schuldsanering worden doorverwezen naar de Kledingbank aan de Oostkousdijk. Voor komende winter hebben we honderden jassen nodig. Niet alleen kinderjassen, maar ook aan herenjassen hebben we een groot tekort."

De winterjassen konden worden ingeleverd op zondag 10 november. Er kwamen massa's winterjassen binnen. De kleding kwam van de bezoekers van de kathedraal en van pelgrims uit Groot Rotterdam, die een reünie hielden van hun pelgrimage naar Lourdes in september dit jaar. "Ze hebben zich van hun beste kant laten zien", zegt pastoraal werker Rob Lijesen, die zelf al deze jassen op dinsdag 12 november naar de Kledingbank bracht.

© PETER VAN MULKEN

Tips voor veiligheid in en om de kerk

Veiligheid is een terugkerend thema in vergaderingen van de parochiebesturen in het bisdom, met name ingebracht vanuit de beheerders van de kerkgebouwen. Een breed begrip, waar zowel het voorkomen van diefstal op staat, als het goed zorgen voor mensen die in de kerk onwel worden.

Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) stelde een zogenaamde "factsheet" samen, een forse lijst met aandachtspunten.

Tussenbeide distilleert uit de factsheet vijf belangrijke tips voor een goede, veilige gang van zaken in de parochie en de kerk, bijvoorbeeld tijdens de drukbezochte vieringen met Kerstmis.

1. Benoem veiligheid als taak en maak iemand verantwoordelijk

Dat zorgt als het goed is voor blijvende aandacht en impulsen en verschaft een duidelijk aanspreekpunt binnen de gemeenschap.

2. Maak een ronde in en om de kerk om te kijken naar 'zwakke plekken'

Doe dit eventueel met iemand die hier met een professioneel oog naar kan kijken.

3. Stem af met andere partijen, bijvoorbeeld de gemeente of politie

Zorg dat u van elkaar weet wat er speelt, stuur elkaar bijvoorbeeld een kalender van evenementen. Dat kan ook met de andere kerken in de omgeving.

4. Maak een draaiboek

Dat kunnen er ook meer zijn, voor verschillende gelegenheden: een incident in de kerk, serieuze calamiteiten elders in de buurt, brand of inbraak. Uiteraard staat hierin wie wat wanneer doet. Ook zijn contactgegevens snel te vinden. En wie zorgt er voor welke informatievoorziening naar de buitenwereld? Het kerkgebouw kan ook een rol spelen in de opvang van mensen bij grote calamiteiten in de buurt.

5. Zorg dat er iemand alert is

Veiligheid heeft ook te maken met elkaar kennen. Weet iemand wie er in huis is op welk moment? Wie kan signaleren als zich echt ongewenste mensen melden of dreigende ontwikkelingen zich voor doen?

Restaurants helpen mensen in nood

Arna van der Sloot heeft met het plaatsen van koelkastjes in Haagse openbare ruimtes een manier gevonden om armoede te verminderen en voedselverspilling tegen te gaan. De Diocesane Caritas Instelling (DCI) van het bisdom Rotterdam bracht een werkbezoek aan haar stichting Vers & Vrij.

Het was jaren terug een vrouw uit Saoedi-Arabië die Nederlandse les volgde bij NT2-docente Arna van der Sloot (43), die haar wees op een koelkast met overgebleven voedsel in haar thuisdorp. Die hing aan het huis van haar buurman en daar konden mensen een bakje eten pakken. Direct dacht ze: 'Dit moeten we in Nederland ook doen'. Eind 2015 begon zij met het uitwerken van het idee en nu is de uitwerking

daar: Den Haag kent twaalf locaties waar koelkastjes staan die dagelijks worden gevuld met overgebleven eten van 24 restaurants.

Simpel

Het concept is simpel: restaurants die na sluitingstijd eten over hebben, vullen de bakjes. Ze melden aan stichting Vers & Vrij hoeveel bakjes zij hebben gevuld. Vervolgens komt een vrijwilliger van de stichting het bereide eten ophalen en plaatst deze in een koelkast op één van de locaties in Den Haag. Dit verschilt van buurthuis tot kerk. Vanaf dan kunnen mensen die het niet breed hebben, een bakje eten pakken; zij hoeven zich niet aan te melden. Controle hierop is er niet, Van der Sloot gaat uit van de goede wil van de mens. 'Ik wil niet oordelen.'

© PETER VAN MULKEN

Van links naar rechts: Arna van der Sloot, Margreet Wijsman (DCI), Ruud Wiegant (MOC Schilderswijk) en Frank Swagemakers (DCI)

bakjes kunnen na het eten weer ingeleverd worden om ze te hergebruiken.

Schepping

Alle medewerkers van Vers & Vrij, inclusief Van der Sloot, doen dit vrijwillig. Geld wordt er via fondsen gegenereerd. 'Al is het maar een half procent van de bezoekers, ik hoop dat ik hiermee armoede kan verminderen', zegt Van der Sloot. Frank Swagemakers, waarnemend voorzitter van de DCI, is onder de

indruk van het project en refereert aan de encycliek Laudato Si' waarin paus Franciscus "alle mensen van goede wil" oproept om met respect en eerbied om te gaan met de aarde en de armen. 'De paus roept ons allen op ons te richten op het behoud van de schepping en op het verbeteren van de levensomstandigheden van de zwaksten. Volgens mij is Vers & Vrij hier een goed voorbeeld van.'

CELINE TIMMERMAN

Zoals het zo vaak gaat met simpele dingen, zit er een hele organisatie achter. Er rijden dagelijks vrijwilligers rond met een duurzame, elektrische auto om de bakjes op te halen en te verdelen. De restaurants moeten het aanmeldingssysteem leren kennen en degene die een bakje eten ophaalt moet eerst de regels kennen – zoals dat hij of zij niet al het eten uit de koelkast pakt. De

Uw steun
geeft hoop
aan moeder
en kind

Adventsactie komt op voor mensen die leven in mensonwaardige omstandigheden. Ook dit jaar zet de katholieke gemeenschap zich in voor Moeders & Kinderen.

Ga naar onze website en lees hoe u onze vier projecten kunt steunen!

IBAN: NL89INGB0653100000

www.adventsactie.nl

Groot denken. Klein doen.

ADVENTSACTIE

EEN CAMPAGNE VAN VASTENACTIE

Celibaat als roeping

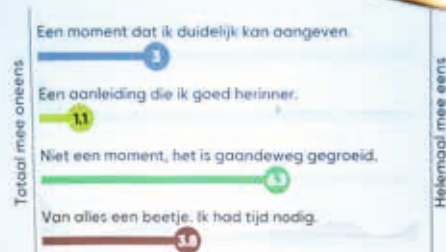
“Celibaat als roeping”. Dat was het onderwerp van de Dies-lezing die pastoor Michel Hagen op 1 oktober uitsprak op Centrum Vronesteyn. Michel Hagen is als spiritueel verbonden aan de priester- en diakenopleiding en koos het onderwerp vanwege het diocesane “Jaar van de Roepingen”.

Pastoor Hagen gaf aan dat hij het thema, celibaat als roeping, al vele jaren meeneemt in gesprekken met studenten. In zijn inleiding maakte hij duidelijk het celibaat te zien als een roeping, die zorgt voor een bijzondere verbondenheid met Jezus.

‘Bewust zijn dat de Heer je geroepen heeft betekent dat de Heer je gezien heeft, dat de Heer je heeft uitgenodigd. De taak, de zending die uit de roeping voortvloeit, kan je soms zwaar vallen. Daarom is het fundamenteel dat de verbondenheid met Christus, die het fundament is van de roeping, steeds weer wordt verdiept, vernieuwd en versterkt. Aan je christen worden, gaat een roeping vooraf. Beseffen dat je een geroepene bent en met anderen een gemeenschap van geroepenen vormt, bepaalt het wezen van de Kerk.’

‘Het document “Pastores Dabo Vobis” (1992) over de vorming van priesters, citeert het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) dat zegt dat “het priesterschap alleen verleend wordt aan mannen die van God de gave van de roeping tot de celibataire kuisheid ontvangen hebben” (hoofdstuk 4, paragraaf 29). ‘Dit toont een aspect dat in theorie wel algemeen bekend is, maar dat mijns inziens onderbelicht is gebleven. God roept iemand om ongehuwd te leven omwille van het Rijk der hemelen. Die roeping moet je gegeven zijn. Het komt daarmee in de sfeer van de charisma’s. Dat is een gave die niet ten dienste staat van jezelf’, zo stelde pastoor Hagen.

Was uw roeping een proces of een moment?

Tijdens de lezing was er ook een digitale enquête

‘Nog altijd staat het celibaat als verplichting veel meer vooraan dan het celibaat als roeping. Maar heel ons christen zijn, is een en al geroepen zijn. Het celibaat als roeping geeft een bijzondere band met Christus zelf. Daar ligt de eigenlijke kern waarom de Kerk het verplichte celibaat niet prijs wil geven. Voor hen die geroepen zijn in persona Christi te spreken en te handelen, ziet de Kerk het celibaat als een uitmuntende weg, door Christus zelf voorgeleefd en aangeprezen, om te leven in een intense verbondenheid met Hem, door heel concreet ook in de gekozen levensstaat Hem na te volgen. In het celibaat krijgt het woord van Jezus: “Kom, volg Mij” een heel directe betekenis.’

DAPHNE VAN ROSENDAAL

© PETER VAN MULKEN

Nieuws van Vronesteyn

Dies 2019

In zijn welkomstwoord, bij de Dies op 1 oktober te Centrum Vronesteyn, stelde rector Walter Broeders centraal hoe belangrijk het is als het geluid van Vronesteyn doorklinkt in alle parochies van ons bisdom. De rector noemde het nieuwe plan om ambassadeurs te gaan aanstellen, want – zei de rector – ‘de Kerk heeft een waardevolle boodschap om levendig te verkondigen: Christus, de Zoon van God, die door zijn dood en verrijzenis de mensheid uit de zonde en de dood verlost heeft (vgl. Johannes 3, 16-17). Dit is ons goede nieuws voor de wereld.’

Het is gezamenlijk steeds weer op zoek gaan naar de Blijde Boodschap en naar Gods barmhartige liefde: een netwerk van liefde. Rector Broeders verwees naar Paus Paulus VI en Johannes Paulus II die reeds spraken over “nieuwe evangelisatie”. Hij noemde ook het voorbeeld van Theresia van Lisieux, die op zoek ging naar haar God en Schepper. Zij werd bekoord in haar meditatie maar vond antwoord bij de heilige Apostel Paulus: “Gij moet naar de hoogste gaven streven, maar eerst wijs ik u een weg die verheven is boven alles!” Paulus heeft het over de liefde, de verheven weg naar God.

‘Onze Kerk, ‘vervolgde de rector, ‘bestaat uit vele geledingen, vele roepingen. De liefde doet ons hart branden zoals dat ook al gebeurde bij de apostelen, de heiligen en de martelaren, bij hen die ons voorgingen in geloof. Om het belang van roepingenpastoraal te behartigen, met gebed en actie, zou het mooi zijn

als ambassadeurs voor Vronesteyn gevonden worden, wonend in de gemeenschappen, zoekend naar Gods barmhartige liefde, verbonden in dat netwerk.’

‘De Kerk heeft priesters en diakens nodig. Dit vraagt om bewustwording, werken aan een attitude en geloven in de toekomst van onze Kerk. Het is zoals bisschop Van den Hende aangaf in zijn toespraak tijdens op het Roepingencongres van vorig jaar over bewustwording van ieders gelovige houding: zeven beter-sprekingen (beter kijken, beter bidden, meer binden, beter buigen, meer vertrouwen, beter kiezen, meer toelag op heiligheid).

Tot slot verwees rector Broeders naar paus Franciscus die in zijn boodschap voor Roepingen-zondag 2019 de roeping van de Heer een liefdevol initiatief noemt. ‘God komt ons tegemoet en nodigt ons uit mee te doen aan een groot plan, waarvan Hij ons deelgenoot wil maken en waarmee Hij ons een perspectief biedt van een horizon van een weidse zee en een overvloedige visvangst.’

FRANCIS WOUT

Centrum voor
Priester- en Diakenopleiding
Vronesteyn

Oriëntatiedag 2020

Zondag 15 maart
14.00 - 16.30 uur

Informatie en aanmelding

Rector Walter Broeders
E. priesteropleiding@bisdomrotterdam.nl
E. diakenopleiding@bisdomrotterdam.nl
T. 070 - 3873804 • 06 - 27140117

www.vronesteyn.nl
www.priesterworden.nl
www.diakenworden.nl

Bisdom Rotterdam

“Wees niet bevreesd, voortaan zult ge mensen vangen.” Lucas 5,10

Enkele belangrijke data in 2020

zo. 15 maart
Oriëntatiedag

zo. 14 juni
25-jarig priesterfeest van rector W. Broeders

za. 11 juli
Nationale Bedevaart Brielle

do. 1 oktober
Dies Centrum Vronesteyn

Plechtige inzegening parochiehuis Eendrachtskapel

Mgr. Van den Hende heeft op zondag 3 november de twee vernieuwde parochiezalen van de Eendrachtskapel ingezegend. De ene zaal is vernoemd naar de heilige diaken Laurentius, de patroonheilige van het bisdom en van de stad Rotterdam. De andere zaal is vernoemd naar paus Paulus VI. De zalen zijn met elkaar verbonden door een houten schuifdeur. Bij de ruimtes is een klein keukentje waar koffie en thee kan worden gezet.

“Diaken Laurentius diende in Rome aan de tafel van de eucharistie en aan de tafel van de armen”, vertelt Mgr. Van den Hende voor hij de ruimtes inzegt. “En paus Paulus VI is de paus van het Tweede Vaticaanse Concilie, die vroeg om te getuigen van Christus door een beschaving van liefde op te bouwen. Het is belangrijk om de Heer om zijn zegen te vragen. Het is niet vanzelfsprekend dat we hier een internationale gemeenschap zijn van geloof. Daar moeten we om bidden en daar moeten we aan werken. Daartoe zegenen we de ruimtes.”

De vernieuwing van de parochiezalen was nodig, omdat de Engelstalige gemeenschap die in de Eendrachtskapel kerk, groeit en behoefte heeft aan ruimte voor ontmoeting en catechese. Deze zondag vierde de gemeenschap met ruim 150 mensen de eucharistie. Mgr. Van den Hende was hoofdcelebrant in de eucharistieviering. Hij memoreerde hoe in het begin, toen de R-K. Instelling HH. Laurentius en Ignatius eigenaar werd van het kerkgebouw en de bisschop de vaste celebrant was op de zondagen, kleine groepjes mensen de Engelstalige vieringen wisten te vinden. Hun aantal groeide en groeit nog steeds. De Engelstalige gemeenschap maakt gebruik van de kerk naast de Nederlandstalige gemeenschap die er kerk op woensdagen, vrijdagen en zaterdagen.

De paters Jan van Duijnhoven OP en Richard Steenvoorde OP concelebreren op deze zondag 3 november. Broeder Steenvoorde is verbonden aan de studentenparochie Catharina van Alexandrië, locatie Rotterdam. Hij is een

© BISDOM ROTTERDAM

vaste celebrant van de Engelstalige missen, verzorgt een Engelstalig catechetisch programma aan de hand van de YouCat en heeft speciale aandacht voor de katholieke sociale leer onder meer via bijeenkomsten met gastsprekers.

Mgr. Van den Hende heette iedereen welkom en in het bijzonder gasten van de fondsen die de vernieuwing van de Laurentiuszaal en de Paus Paulus VI zaal financieel mogelijk maakten. “In een grote stad als Rotterdam kun je je als christen verloren voelen, zeker ook als je migrant bent en een Nederlandstalige mis met moeite kunt volgen”, preekt de bisschop. “We komen hier samen vanuit verschillende culturele achtergronden en verschillende talen, maar wij zijn als leden van de wereldwijde Katholieke Kerk verenigd in het geloof in Jezus Christus, dat wij hier mogen vieren in woord en sacrament. Door de deuren van deze kapel open te doen, kunnen we de uitnodiging van Jezus -die vooral ook bij ons te gast wil zijn in het huis van ons hart, in het huis van ons leven- aan elkaar doorgeven.”

Meer informatie op www.eendrachtskapel.nl

DAPHNE VAN ROOSEDAAL

De radicale boodschap van Laudato Si'

In juni 2015 publiceerde paus Franciscus de encycliek **Laudato Si'**. Het tijdstip was goed gekozen. Later dat jaar vonden verschillende belangrijke conferenties plaats, zoals de VN-conferentie over de duurzame ontwikkelingsdoelen in New York en de klimaatconferentie in Parijs. Volgens velen heeft de encycliek positief bijgedragen aan het Parijse klimaatakkoord, omdat zij een moreel vloertje legde onder de concrete voorstellen op klimaatgebied.

Laudato Si' is de eerste encycliek van een paus die in zijn geheel gewijd is aan de milieuproblematiek. Het document beperkt zich echter niet tot actuele problemen als de opwarming van de aarde, de plasticsoep en de afnemende biodiversiteit. Die milieuproblemen zijn nauw verbonden met sociale problemen: de armen lijden het eerst en het meest hieronder. Uiteindelijk wortelen deze ecologische en sociale problemen in een denkwijze, die de mens tot middelpunt maakt en alles verwacht van een technologische benadering.

Ecologische bekering

Om hiermee te breken pleit de paus voor een “ecologische bekering”. Die vraagt niet alleen om grote veranderingen in de mondiale politiek (bijvoorbeeld via klimaatverdragen), maar ook in de persoonlijke leefstijl. Ook kleine dagelijkse handelingen zijn belangrijk, “zoals het vermijden van het gebruik van plastic of papieren materiaal, het terugbrengen van het waterverbruik, het scheiden van afval, het alleen koken van wat men redelijkerwijs ook zal eten, het zorgvuldig omgaan met andere levende wezens, het gebruik van openbaar vervoer of carpooling, het planten van bomen en zinloze verlichting uitdoen”. (LS 211). Dat houd je alleen maar vol als die leefstijl geworteld is in een spiritualiteit, waarin de zorg voor de schepping centraal staat.

Gemeenschappelijk huis

‘De aarde is ons gemeenschappelijk huis en wij allen zijn broeders en zusters’, had paus Franciscus al in Evangelii Gaudium geschreven (EG 183). Dat beeld voor de aarde keert terug in de ondertitel van Laudato Si': “Over de zorg voor het gemeenschappelijk huis”. Geheel in lijn met het Zonnelied van die andere Franciscus breidt de paus het “wij” uit tot alle schepselen. Alles is geschapen door dezelfde Vader en vormt een geheel. ‘Alles staat in relatie en alle mensen zijn verenigd als broeders en zusters in een wonderbaarlijke pelgrimstocht, verbonden door de liefde die God voor elk van zijn schepselen heeft en die ons ook onderling met tedere genegenheid verenigt met broeder zon, zuster maan, broeder rivier en moeder aarde.’ (LS 92)

De christelijke inzet voor duurzaamheid en het milieu is daarom ook een geloofsuiting, die er toe wil bijdragen dat alle schepselen tot hun bestemming komen en Gods lof prijzen.

JAN MAASEN

Werelddag van de Armen

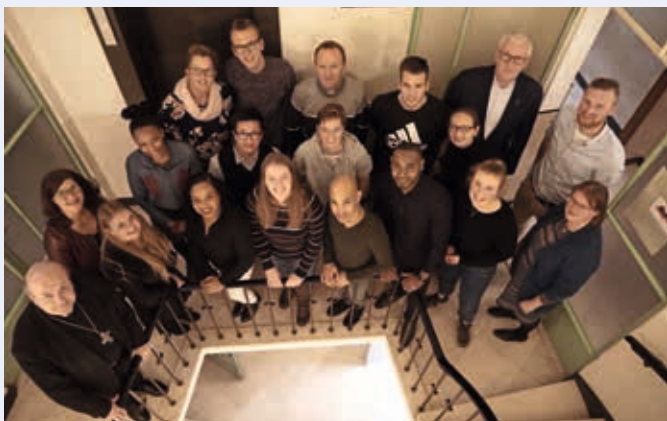
Op zondag 17 november, de Werelddag van de Armen, kwamen de vrijwilligers van het Willibrordkamp (parochie Maria Sterre der Zee Den Haag) en van de zomerkampen van het bisdom bijeen in Rotterdam. Dat was op uitnodiging van Mgr. Van den Hende.

Desiree Bühler leidde de middag en geeft na een voorstellingsronde het woord aan Sharon de Hingh en diaken Jos van Adrichem. Zij vertelden over de inzet, de opzet en de ervaringen van de verschillende zomerkampen. Het Willibrordkamp is opgericht door twee parochies in Den Haag: de Willibrordus parochie en de Agnes parochie. Deze zijn inmiddels onderdeel van de parochie Maria Sterre der Zee. De kinderen die meegaan komen onder meer uit de Schilderswijk in Den Haag. Er zijn kinderen bij die in armoede leven en soms maar één maaltijd per dag krijgen. Daarom zorgt de parochie samen met de PCI (Parochiële Caritas

Instelling) voor financiële steun aan het Willibrordkamp. Er kunnen maximaal 40 kinderen mee. De leiding van het kamp bestaat uit 15 mensen. Daardoor kan er veel aandacht zijn voor de kinderen persoonlijk. Sharon: “Laatst kregen we een telefoontje van een oud-deelnemer die zijn nichtje aan wilde melden. Hij gunde haar haar net zo'n mooi kamp als hij zelf had gehad.”

De zomerkampen vanuit het bisdom worden georganiseerd voor kinderen, tieners en jongeren. Diaken Jos van Adrichem vertelt over de opzet met een thema, sport en spel, catechese en gebed. “De laatste jaren zien wij onder de deelnemers meerdere kinderen, waarvoor de kosten van de week een probleem kunnen zijn.” Dat mag geen probleem zijn om met een zomerkamp mee te gaan en daarom worden de zomerkampen gesteund door PCI'en. Ook worden er luchtbedden en slaapzakken geregeld voor kinderen die deze niet hebben. Onderdeel van het tienerkamp en het jongerenkamp is een sociale activiteit. Zo werd er voor de Voedselbank eten ingezameld bij supermarkten. “Er werden maar liefst 14 à 15 kisten per team opgehaald. Omdat het dan de sport is om als team het meeste in te zamelen”, vertelde Jos. Ook werd een tuin van een zorgboerderij opgeknapt.

“Paus Franciscus spoort ons aan om de armen te ontmoeten op deze Werelddag van de Armen. Maar vandaag hebben we jullie uitgenodigd vanwege de aandacht die jullie op de zomerkampen aan kinderen geven vanuit de Kerk als netwerk van liefde. Jullie maken de aandacht die we vanuit ons geloof voor mensen hebben concreet”, zei Mgr. Van den Hende.

© BISDOM ROTTERDAM

Eten verbindt

Maaltijdprojecten scoren de laatste jaren hoog op de agenda van diaconale werkgroepen. "Eten verbindt". Dat bleek onlangs weer bij de projecttocht van de Diocesane Caritas Instelling (DCI) en het Bisdom Rotterdam. Op drie locaties in Den Haag konden de dertig deelnemers kennis maken met de diaconale inzet van de gastheren en -vrouwen. En maaltijden speelden bij alle drie een belangrijke rol.

Nederlandse parochie

De tocht begon bij de Emmauskerk in Den Haag-Zuid. Daar presenteerde diaken Jos van Adrichem de diaconale activiteiten in de vier parochiekernen van de parochie De Vier Evangelisten.

Sommige activiteiten worden parochiebreed georganiseerd, zoals de tijd-collecte, de actie wensboom en een maaltijd met daklozen rond de Werelddag van de Armen. Andere zijn specifiek voor een locatie. Enige pareltjes: "Maria van Eik en Duinen" organiseert vier keer per jaar een high tea voor buurtbewoners en maandelijks een maaltijd "Samen koken, samen delen", "Titus Brandsma" verzorgt twee keer per maand een maaltijd in de Luifel en De Emmaus elke eerste dinsdag een broodmaaltijd met soep. De aanwezigen waren onder de indruk van de vele activiteiten. Dat gold ook voor de eigen diaconale vrijwilligers: 'Doen we dat allemaal?'

duurzaamheid & geloof

Diaken Jos van Adrichem en Frank Swagemakers (DCI)

Vrouwelijke religieuzen

De lunch werd genuttigd bij de Blauwe Zusters (SSVM). Sinds deze vier zusters midden in het centrum van Den Haag wonen, hebben hun activiteiten een diaconale component gekregen. Geregeld zijn daklozen in de kapel te gast en delen de zusters met hen het eten, dat ze hebben gekregen van hun burens. In hun werk met jongeren nemen de pizza-avonden een belangrijke plaats in.

bij de Zusters van Moeder Teresa in Rotterdam. Isabelle Pradier en haar ploeg verzorgen twee keer per maand een maaltijd voor daklozen bij het Straatpastoraat. En Anthony Heinsbroek lichtte het "Hand in Hand Refugee-project" toe voor statushouders in Den Haag. In dat kader vindt acht keer per jaar een grote maaltijd plaats, de Soup Kitchen, waarbij telkens een groep vrijwilligers uit een ander land of regio een voor hen karakteristieke maaltijd kookt.

Het aardige van al deze maaltijdprojecten is dat zij heel verschillende mensen bij elkaar brengen en de grenzen tussen helper en ontvanger doen vervagen. Gasten gaan meehelpen of worden zelf kok.

JAN MAASEN

Carmelitana Alles rond
Christelijke spiritualiteit

Gratis verzending vanaf 50 euro!
Reeds veel Nederlandse klanten vonden de weg
naar ons wegens ons unieke aanbod.

Ontdek onze reeks 'Spirituele meesters'

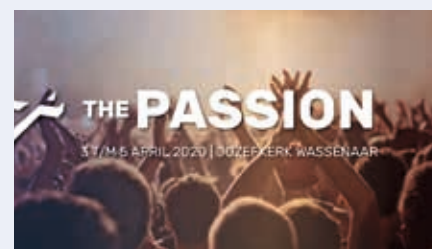

- Benedictus van Nursia
 - Franciscus van Assisi
 - Rumi
 - Rainer Maria Rilke
 - Johannes v.h. Kruis
 - Simone Weil
 - André Louf
- Prijs per boekje € 14,95
Uitgeverij Carmelitana

Burgstraat 92 • 9000 Gent • België • +32 9 225 48 36

The Passion Wassenaar: het lijdensverhaal als inspiratie

Met het opvoeren van The Passion rond Palmzondag volgend jaar wil de St. Jozefkerk in Wassenaar zoveel mogelijk mensen lokaal kennis laten maken met het lijdensverhaal. De Nederlandstalige liederen moeten vooral jongeren trekken. Iedere amateur die betrokken is bij de organisatie, doet dit vrijwillig. De circa 75 acteurs en koorleden betalen zelfs 75 euro om mee te mogen doen; daar krijgen ze wel zanglessen voor terug. Het gezelschap is gemêleerd, van jong tot oud en van gelovig tot ongelovig. Net als bij de 'echte' Passion wordt er ook een kruisweg gehouden, zij het een paar weken eerder om de opnames daarvan in de musical te gebruiken. „Wij doen vaker musicals en dat geeft een enorme positieve boost in de gemeenschap,” zegt Gabriele Lansbergen, penningmeester van de Werkgroep Musical. „De keuze voor The Passion is gemaakt omdat dit verhaal populair is in Nederland, je er ook jongeren mee bereikt en omdat we

zoiets als een kruisweg ook lokaal kunnen uitvoeren.” De missionaire werking van de musical is volgens Lansbergen dat je mensen warm maakt voor het verhaal van Jezus: „Zijn lijden en de manier waarop Hij een voorbeeld is geweest, kan inspireren.” De organisatie verwacht 1000 bezoekers in 3 dagen (3-5 april). Er wordt nog gedacht aan een middagvoorstelling, maar dat hangt van sponsoring af en hoe snel de kaartverkoop gaat. Meer informatie en verkoop van tickets: www.thepassionwassenaar.nl.

CELINE TIMMERMAN

Henk van Boxtel zwaait af

‘Een kerkgebouw en zijn mensen; bijzonder’

Henk van Boxtel was jarenlang adviseur bij wat nu het Bisschoppelijk Adviesbureau Bouwzaken (BAB) heet. Hij had in die periode contact met honderden, misschien wel meer dan duizend bestuurders, vrijwilligers, pastors en ook aannemers en onderaannemers, architecten, mensen van verzekeraars en vertegenwoordigers van overheden en financiers. Hij zag het vak en de praktijk drastisch veranderen.

‘Ik ben op 1 oktober 1985 begonnen bij het Bisdom Rotterdam’, vertelt Henk van Boxtel bij gelegenheid van zijn afscheid. Daarvoor was hij tien jaar werkzaam bij de gemeente Waddinxveen. Daar hield hij als ambtenaar toezicht op gebouwen en wonen. ‘Het bisdom zocht destijds een medewerker die verstand had van subsidies en daar met ambtenaren over kon spreken. Zo ben ik hier begonnen.’

Een constante in alle jaren bij het Bisdom Rotterdam was, ondanks

moeilijkheden die er wel eens waren, “een Godsvertrouwen” in een goede toekomst. Henk van Boxtel: ‘Een kerkgebouw is een bijzonder gebouw met daarin en daaromheen betrokken mensen die er samen met God voor gaan.’

Tekenen

Toen hij in 1985 startte, was het in technisch opzicht een andere tijd. Op de bureaus stonden nog de typemachines met carbonpapier. Pas later zou de computer zijn intrede doen. Henk: ‘We hebben in die jaren wat afgetekend. Tekeningen voor restauraties en meerjarenopzetten op transparant papier, waar dan afdrukken van werden gemaakt. Ik heb echt heel veel tekeningen gemaakt in die beginjaren, allemaal met de hand.’

Ook de contacten met in de parochies veranderden. ‘Vroeger woonde er altijd een pastoor op de pastorie. Hij was degene met wie je sprak en je kon er eigenlijk altijd wel terecht. Nu komt het iets preciezer met het maken van een afspraak. Pastoors hebben grotere parochies en je hebt vaker te maken met vrijwilligers die je contactpersoon zijn. Dat kunnen bouwkundigen zijn, maar ook accountants, of andere parochiemensen.’

Advies

De ontwikkelingen in het vakgebied stonden niet stil en met de mobiele telefonie kwam er ook behoefte aan advies over de plaatsing van telefoonmasten. “Ik heb parochies veel energieadviezen en verwarmingsadviezen kunnen geven voor de kerkgebouwen, pastorieën en gemeenschapshuizen. Dat heeft net als de telecom niet met bouwkunde van doen, maar het is ontzettend belangrijk, ook voor het gebouw. Als je je orgel kapot wil maken, moet je vooral verkeerd stoken. Stook minder hard en met meer comfort. Dan verbruik je maar de helft.” Hij noemt zichzelf “een detaillist”: ‘Details zijn belangrijk, omdat je dan weet aan welke knoppen je moet draaien.’

V.l.n.r.: Silvia de Haan, Det en Henk van Boxtel, Karien van Velsen en Hans Beijersbergen

© BISDOM ROTTERDAM

‘Als je houdt van bouwkundig interessant werk en van contact met mensen, is dit de leukste baan die je kunt hebben’, benadrukt hij. ‘Je bent ontzettend breed bezig: van de fundering tot de torenspits, van het restaureren van kerkelijke kunst tot het beheer van begraafplaatsen. Je hebt te maken met monumenten, wat je daar wel en niet mee mag, en regelingen die soms om het jaar veranderen en bijna altijd om de vijf jaar. Je hebt te maken met oude kerkgebouwen en nieuwe kerkgebouwen, met de invloed van grondwaterstanden en de geschiedenis van je vak. Denk alleen al bijvoorbeeld aan de techniek die in een bepaalde

periode werd toegepast bij het voegen van de stenen.’

‘De contacten met parochies waren ook altijd interessant’, zegt hij terugblikkend. Daarbij veranderde in de loop van de jaren de manier waarop parochies met de adviezen van het bisdom om gingen. ‘Vroeger waren mensen het misschien niet eens met je adviezen, maar gingen ze er wel mee aan de slag. Tegenwoordig heb je nog meer dan toen communicatieve vaardigheden nodig, want je ontleent je gezag aan je kennis en niet aan je positie.’

DAPHNE VAN ROSENDAAL

Veranderingen bij Bouwzaken

Er zijn enkele personele veranderingen bij het Bisschoppelijk Adviesbureau Bouwzaken (BAB) aanstaande. Parochiebesturen werden hierover geïnformeerd door de coördinator Bisschoppelijk Adviesbureau Bouwzaken, Karien van Velsen. De eerste verandering is het afscheid van Henk van Boxtel. Hij bereikte op 15 oktober de pensioengerechtigde leeftijd en beëindigde feitelijk zijn werkzaamheden bij het bisdom Rotterdam per 1 oktober.

Henk van Boxtel heeft zich 34 jaar met grote betrokkenheid en deskundigheid ingezet voor de parochies en het bisdom Rotterdam. Begin volgend jaar zal ook Hans Beijersbergen de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, op 15 februari. Ook hij is al lang werkzaam bij het BAB: 32 jaar.

Multicopy The Communication Company
is de allround communicatie-ondersteuner.
Voor advies, design, huisstijl, drukwerk, gevel- en autoreclame, websites, apps, direct mailings, beursstands, banners, vlaggen, promotionele artikelen, bedrijfskleding en alles om professioneel en succesvol te ondernemen.

Maasstraat 12A-14A | 3016 DC Rotterdam
Tel. 010-414 73 62 | info@multicopy-rotterdam.nl

multicopy the
communication
company

HEEFT U ALLES VOOR UW ERFENIS GEREGLD?

Het laatste afscheid en uw nalatenschap, het zijn lastige onderwerpen. Toch is het verstandig om hierbij stil te staan. Want als u alles goed heeft vastgelegd, geeft dat rust voor u én uw nabestaanden. Als onafhankelijk executeur zorgt Partiar ervoor dat uw wensen goed worden uitgevoerd.

Heeft u hulp nodig bij de afwikkeling van een nalatenschap?
Partiar neemt uw zorg uit handen. Neem vrijblijvend contact met ons op.

Tel: 0252 -231 685 | info@partiar.nl | www.partiar.nl

Partiar
Executeur van
nalatenschappen

Ad Sosef over belang Actie Kerkbalans Service

Een gemeenschap heeft ook administratie nodig

De ondersteuning die het bisdom Rotterdam geeft aan parochies voor hun Actie Kerkbalans is sinds kort gebundeld in een servicecentrum. Coördinator daarvan is Ad Sosef. Hij vertelt over het hoe en waarom.

De leidende gedachte is steeds deze, valt Sosef met de deur in huis: 'Wat wil je doen met de Actie Kerkbalans als je ledenadministratie niet in orde is?' Een goed bestand van de contribuerende parochianen en sympathisanten, en ook van hen die dat nog niet doen maar op enigerlei wijze betrokken zijn bij – de activiteiten van – de kerkgemeenschap, is wezenlijk om een goede geldwerving te kunnen houden.

Dus zag en ziet Sosef het grote belang van het op weg helpen van de parochies naar zo'n complete administratie. 'In de zomer hadden we in het Novotel een bijeenkomst over de implementatie van het nieuwe systeem voor de ledenadministratie en daar zag ik veel mensen zuchten en steunen. Hier en daar viel op te tekenen 'ik stop'. Daar bedacht ik me dat het goed zou zijn het idee dat al langer bij mij leefde, dat van een servicecentrum, uit te voeren.'

Bemoedigen

In het Novotel ging het met name om de overstap vanuit het ledenadministratiesysteem Navision naar Doc Base waar veel kerkgemeenschappen

Ad Sosef (links) en de vrijwilligers van de Andreas, Petrus en Paulusparochie te Maassluis

voor staan. Tijdens zo'n stap, een heel proces in de regel, worden ledenadministrateurs en andere betrokkenen met de neus op de feiten gedrukt; fouten, dubbelen, ontbrekende gegevens, het komt allemaal voor, zelfs in de beste administraties. Plus de noodzaak om een nieuw systeem in de vingers te krijgen, nieuwe toepassingen te leren, structuur te ontdekken, ervaring op te doen. 'Het kan ontmoedigend zijn. In plaats daarvan willen we met het servicecentrum bemoedigen', aldus Sosef.

Zo gezegd zo gedaan. Het bisdom-bestuur steunde Sosef en een snelle start was gemaakt. Ook al omdat vanuit het bisdom met de Actie Kerkbalansconsulenten al langer parochies werden bijgestaan in de uitvoering van de geldinzameling. Nieuw is wel de ondersteuning die

wordt geboden rond Doc Base. Sosef is enthousiast over de mogelijkheden van dat systeem: 'Met name de koppeling tussen toezegging en betaling. Die maakt het mogelijk dat binnenkomende giften automatisch geboekt worden in zowel Doc Base als in Exact Online en vergeleken kunnen worden met toegezegde bedragen. Dat gaat voor een grote tijdsbesparing zorgen.' Dat is belangrijk. 'Wil je jonge mensen aantrekken voor dit vrijwilligerswerk dan moet het op een eigentijdse wijze uitgevoerd kunnen worden en ook efficiënt zijn, en ook nog eenvoudig te doen.'

Op pad

Nu gaat Sosef met zijn enthousiasme het hele bisdom door. 'Ik denk dat ik inmiddels met zo'n honderd locaties direct of indirect contact heb

gehad.' Drie keer per week is hij dezer dagen zeker op pad. Uit dat bezoek volgt een aanhoudend contact rond de Actie Kerkbalans en Doc Base, met mogelijkheden tot snelle informatie-uitwisseling.

Het contact mondt ook uit in de organisatie van instructieavonden. Sosef wordt daarin professioneel bijgestaan door Juré Arends en Lucien van Steijn. 'Zij doen vooral de instructies, ik meer het contacten leggen, luisteren naar vragen en zorgen voor snelle antwoorden en het organiseren van de bijeenkomsten.' Wat Sosef leerde is dat in elke kerkgemeenschap de situatie "compleet" anders is.

Wie een mailtje stuurt naar E: kerkbalans@bisdomrotterdam.nl krijgt binnen 24 uur antwoord. 'Elke vraag die binnenkomt pak ik gelijk beet. Ben ik er niet dan vervangt Daphne van Roosendaal mij, anders Margriet Piek.'

Januari

De komende weken vormen de drukste periode in het jaar voor veel vrijwilligers betrokken bij Actie Kerkbalans. 'Er moeten inluidmomenten worden georganiseerd, penningmeesters en coördinatoren willen hun lopers gemotiveerd op pad sturen, de looplijsten en aanbevelingsbrieven moeten er komen en de enveloppen met aanbod en vraag van de actie samengesteld. 'Liefst persoonlijk gericht aan de

Schiedam

Schiedam

Woerden

Katwijk

FOTO'S KERKBALANS: © PETER VAN MULKEN

Kathedraal Rotterdam

Maasland

Vianen

Voorhout

parochianen en anderen. Dat brengt de opbrengst zo maar tien procent omhoog', aldus Sosef. Op al deze punten kan het servicecentrum bijstand bieden. Nieuw is ook de ondersteuning bij het samenstellen van folder of ander drukwerk door de parochies, inclusief drukken.

Na de hausse in januari, het brandpunt van de Actie Kerkbalans, zit het werk er allerm minst op. Dan gaat het om verwerken van "de oogst". Dan moet de administratie op orde zijn. Ook voor het verzorgen van een herinneringsactie bijvoorbeeld.

Saamhorigheid

En dat is belangrijk. Het is een middel om dingen mogelijk te maken, maar drukt ook iets uit. 'We moeten als kerk meer laten zien dat we er zijn. Ervaar eens wat er is. Ervaar eens dat er een plek is waar gezegd wordt: "Goh, fijn dat je er bent". Waar naar je geluisterd

wordt en een arm om je heen wordt geslagen op moeilijke momenten. Die gemeenschap, die saamhorigheid, dat raakt me. Ik zie dit gelukkig veel in de parochies waar ik kom.'

TED KONINGS

Rustieke begraafplaats & crematorium

R.K. Begraafplaats & Crematorium St. Laurentius is kleinschalig en klantvriendelijk. Wij hebben persoonlijke aandacht voor de wensen van de mensen die hier begraven of gecremeerd willen worden. Ook voor de nabestaanden hebben we de grootste zorg.

De Rooms-katholieke begraafplaats St. Laurentius die stamt uit 1867, is een Gemeentelijk Monument, een groene oase, een plek van rust en spiritualiteit. Het terrein ligt midden in de stad Rotterdam, centraal in Crooswijk. St. Laurentius heeft in honderdvijftig jaar een heel eigen plek veroverd in de buurt en in de stad. In de loop der jaren is St. Laurentius niet alleen voor Rooms-katholieken een gedenkwaardige begraafplaats geworden, maar ook voor andersgezinden. Een rustieke en serene plek waar eenieder troost vindt.

Intiem, betrokken en zorgzaam

St. Laurentius
R.K. Begraafplaats & Crematorium

Nieuwe Crooswijkseweg 123, 3034 PN Rotterdam
T 010 - 413 63 08 | www.begraafplaatslaurentius.nl
Wij zijn 7 dagen per week voor u geopend.

| HOSBO | STEIGERBOUW |

Wenst het bisdom een gelukkig kerstfeest en een constructief 2020

Specialist voor alle voorkomende steigerbouw werkzaamheden

T. 010-4627493
Info@hosbo.nl

Foto: Johan Wouders

Laat je wekelijks inspireren in je geloof! Maak kennis met Katholiek Nieuwsblad.

Probeer KN drie weken gratis!

Bel: 00 31 (0) 73 612 34 80
Mail: info@kn.nl
Website: www.kn.nl/abonnementen

VERDIEPING
INSPIRATIE
OPINIE
NIUWS

Vol vertrouwen het stokje overdragen

‘Degene die ik iedere dag als eerste groet als ik op kantoor kom, is Maria. Als ik voorbij haar beeld loop beneden in de hal, vraag ik om zegen over de dag en dank ik voor de dag.’ Dat is waar Francis Wout (66) over begint te praten als het gaat over haar afscheid bij het bisdom Rotterdam. Op 1 oktober 2004 trad ze aan als perschef / hoofd van de communicatie-afdeling van het bisdom. Op 19 december 2019 neemt ze afscheid vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Voordat ze naar het bisdom kwam, werkte Francis als hoofd marketing bij Ziekenhuis Rijnstate en bij Laurens Zorg voor de communicatie van het bestuur. ‘Daar attendeerde iemand me op de vacature die het bisdom had laten plaatsen in het blad 121 van de kerkprovincie. Ik heb geluk gehad om hier terecht te komen. Zo ervaar ik dat. Ook in de woorden van Mgr. A. van Luyn sdb, in mijn eerste gesprek met hem: “Als dit de weg is die de Heer met je wil gaan dan lopen wij die samen.” De familie van het bisdom Rotterdam ben ik heel dankbaar. “Familie”, dat is hoe de econoom John Bakker het vaak noemt. Familie blijft bij elkaar, steunt elkaar en is er voor elkaar. Dat geldt niet alleen de mensen op het “Emmaplein” maar ook in de parochies en over de grenzen van het bisdom heen. Want ook met de perschefs van de andere bisdommen werkte ik – mede in de hoedanigheid van voorzitter – met dit College samen. Daarnaast was ik lid van de Bisschoppelijk Brielse Commissie en van de voormalige RKK en latere KRO-NCRV in de Bisschoppelijke Commissie voor Communicatie en Media.’

Redactieleden Tussenbeide: van links naar rechts: Jolanda de Wolf, Frits Vermeulen, Francis Wout, Monique Meeussen en Ted Konings

Het communicatiewerk is de laatste jaren veranderd. ‘Onmiskenbaar is er het verschil van internet en social media. Ik herinner me dat we de eerste website voor het bisdom bouwden in 2005. We kunnen ons werk zonder gebruik van interactieve media niet meer voorstellen. Boodschap en midelen zijn nog meer dan vroeger met elkaar verbonden en verschijnen in een rap tempo. In die context moet je informatievaardig zijn, crossmediaal kunnen denken en vooral bruggen kunnen slaan. Het werk voor eerst Mgr. A. van Luyn sdb en daarna voor Mgr. J. van den Hende – van beiden heb ik veel geleerd – betreft heel specifieke communicatie als het gaat om het vasthouden en verder brengen van ons geloof in een wereld vol dynamiek.

Terugblikkend op die vijftien jaar op de communicatieafdeling van het bisdom Rotterdam noemt ze de bisdomkrant Tussenbeide als een van de

hoogtepunten. ‘Het klinkt misschien vreemd om een krant te noemen als het om hoogtepunten gaat, maar Tussenbeide is onze verbinding met de parochies. Aan al die contacten heb ik veel plezier beleefd. Ik zie Tussenbeide als het platform waar de bisschop zijn boodschap verder kan brengen en waar pastorale beroepskrachten en parochianen elkaar kunnen ontmoeten. De redactieleden van Tussenbeide en ook de Jongerenredactie zijn hecht en creatief in het verslaan van wat er in parochies gebeurt en in het vertalen van projecten naar interessante artikelen. Ze doen dat met enthousiasme en ieder met haar talenten.’

In die vijftien jaar waren er ook grote events. ‘Denk aan Taizé in Rotterdam, en de jongerenreis naar de Wereldjongerendagen in Keulen met de boot, letterlijk “tegen de stroom in”. Denk aan The Passion die vier keer in ons bisdom plaatsvond. En ze noemt

als bijzonder moment de jaarlijks terugkerende Nationale Bedevaart Brielle. ‘Als de bisschop op het priesterkoor de bedevaartkaars aansteekt te midden van de vele priesters en diakens van het bisdom met meer dan duizend mensen in de Bedevaartskerk, is dat een prachtig moment. Waarom? Omdat het verbindt. En omdat je ziet hoe belangrijk Vronesteyn is als opleidingscentrum van priesters en diakens.’

‘Het gaat bij al die gebeurtenissen niet om de grootsheid of de kwantiteit, maar dat je het samen hebt mogen organiseren met mensen om je heen, met de parochies en met de fondsen en relaties van het bisdom. Bisschop Van den Hende spreekt vaak over de Kerk als netwerk van liefde. Het betekent dat je het werk nooit alleen hoeft te doen. Zijn visie gaf continuïteit in mijn werkzaamheden. Sterker nog: het raakt de grondslag van waaruit ik gewerkt heb. Daar ben ik de bisschop dankbaar voor.’

‘Ik draag nu vol vertrouwen het stokje over. Ik denk dat als je je vasthoudt aan elkaar en aan je geloof dat je goede stappen maakt naar de toekomst. De geschiedenis van de Kerk laat een golfbeweging zien, met hoogtepunten en dieptepunten. Ik ben ervan overtuigd dat die mensen – op momenten dat het moeilijk was – zich hebben vastgehouden aan hun geloof en aan elkaar. Het is nu niet anders dan in de eeuwen hiervoor. Probeer je in een ander te verplaatsen, wrijf over je hart en luister. Dat is zeker ook wat ik als perschef heb geprobeerd te doen. Wat ik mijn collega’s voor de toekomst wens? Alle goeds! Zo ook alle lezers van Tussenbeide.’

DAPHNE VAN ROOSENDAAAL

Feest bij Allegro

Zangvereniging Allegro in Nieuwkoop bestond begin november vijftig jaar. Drie koorleden ontvingen tijdens de feestelijke viering een bijzondere erkenning omdat ze al viervijfde van die tijd meezingen.

Allegro zingt in de Onze Lieve Vrouwe Hemelvaartkerk in Nieuwkoop. Al vijftig jaar. Drie dames zijn al heel lang verbonden aan de zanggroep: Theresia Cornelia Maria Balvert- de Jong; Johanna Petronella Theadora Maria van Tol-Voorn en Helena Catharina Maria van de Hooren-Droog zijn al veertig jaar van de partij. Om dat te vieren had de vereniging bij de Gregoriusvereniging een bijzondere onderscheiding aangevraagd. Op 3 november werden deze uitgereikt tijdens de feestelijke viering van het vijftigjarig bestaan van Allegro.

Beloftevolle woorden en muziek in Kerstconcert 2019

De kathedrale HH. Laurentius en Elisabethcantorij verzorgt op 15 december haar traditionele kerstconcert. De cantorij biedt een sfeervol en afwisselend muzikaal programma. Er is ruimte voor kerstliederen van componisten als Rutter, Vivaldi, Herbeck en Adam, maar er is ook volop gelegenheid tot samenzang met alle aanwezigen. In de donkere dagen voor Kerstmis hebben mensen behoefte aan licht en aan warmte, aan hoop en vertrouwen. Luisteren naar beloftevolle woorden en muziek en het samen zingen van vrouwde teksten en melodieën brengt harmonie en vrede onderling. Op het programma staan onder meer de romantische “Christmas Lullaby” van Rutter en het “Pueri Concinite” van Herbeck, een werk dat het gemoed van alle bezoekers vaak diep raakt, prachtig gezongen door Rasha Koole-Mansour met koor en orgel als begeleiding.

Daarnaast het vrolijke “Laudamus te” uit het “Gloria” van Vivaldi, maar ook de beroemde “Cantique de Noël” van Adolphe Adam. Het concert eindigt in samenzang van het statige lied “Wij komen tezamen”, waarbij koor en publiek hun eigen rol zingend vervullen. Bij het majestueuze slotcouplet gaat het orgel “voluit”, tot de muren van de kathedraal er bol van staan! Het geheel staat onder leiding van dirigent Marc Schaap en de orgelbegeleiding is in handen van Aart de Kort. De sopranen Rasha Koole-Mansour en Lia Moons zingen de solo’s.

In de kathedrale kerk HH. Laurentius en Elisabeth, Mathenesserlaan 307, Rotterdam. Aanvang: 15.30 uur. De toegang is gratis. Na afloop vindt er een deurcollecte plaats. Zie ook: www.cantorijrotterdam.nl.

Leesbrief over duurzaamheid voor onderwijsweek

Duurzaamheid was het centrale thema tijdens de Week van het Katholiek Onderwijs, begin oktober.

Liesbeth Stalmeier, bisschoppelijk gedelegeerde voor het katholiek onderwijs, ontwikkelde bij gelegenheid van de week een leesbrief voor de midden- en bovenbouw van de basisschool. Centraal daarin Franciscus van Assisi, die in die week uiteraad zijn feestdag heeft, op Werelddierendag 4 oktober. Franciscus was ook de man die de schepping “zuster aarde” noemde.

Dat is ook de bril waarmee Stalmeier de kinderen met “In het spoor van Franciscus” naar de wereld laat kijken: de wereld is goed en mooi, daar kun je je over verwonderen, daar kun je van genieten. Bij die ontdekking van de schoonheid van de schepping past het verhaal van Genesis: en Hij zag dat het goed was.

Zonnelied

In een tweede les van de leesbrief staat Franciscus centraal. Diens Zonnelied is een ode op de schepping en komt in een omgeschreven en voor kinderen begrijpelijke vorm aan bod.

Als die schepping je zusje is – of je broer, want die term gebruikt de heilige ook – dan ben je er meer bij betrokken en ga je er anders mee om.

© NKSR

Een andere Franciscus, de huidige paus – die niet voor niets zo heet – komt in les drie om te hoek kijken. Hij spreekt over de aarde als “ons gemeenschappelijk huis” en schreef de encycliek Laudato Si’ over de omgang van de schepping. In de les worden de kinderen dan ook uitgenodigd om te kijken naar wat zij zelf kunnen doen voor een beter milieu. Ze worden onder meer uitgenodigd om een top-3 samen te stellen van dingen die zij kunnen doen.

Elke leerling kiest één van de drie doelen om een week lang vol te houden. Daarna wordt in de klas besproken hoe het ging; er komt dan een tweede doel bij. De bedoeling is dat de leerlingen een “groene groep” worden en de school steeds meer een “groene school”. Het past bij katholiek onderwijs om bewust om te gaan met het milieu. De school is een belangrijke plek om te groeien in het bewustzijn dat wij allemaal verantwoordelijk zijn voor ons gemeenschappelijk huis.

Weerklank

Het materiaal is op verschillende scholen in de week rond Dierendag gebruikt, zo weet Stalmeier. “De leesbrief is ruim honderdvijftig keer gedownload vanaf de site van de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSR). De leesbrief van Laudato Si’ voor het middelbaar onderwijs, gemaakt door Bill Banning, docent levensbeschouwing, is ruim tachtig keer gebruikt.” De opdrachten in deze leesbrief zijn geschreven door leerlingen. Beide leesbrieven zijn beschikbaar op I: www.nksr.nl. “Ze kunnen het hele jaar door worden gebruikt.”

TED KONINGS

COLOFON

Tussenbeide is de nieuws- en informatiekrant van het Bisdom Rotterdam. Het blad verschijnt onder verantwoordelijkheid van de afdeling Pers en Communicatie.

Hoofdredactie: Francis Wout

Redactie: Ted Konings, Monique Meeussen, Frits Vermeulen, Jolanda de Wolf

Jongerenredactie: Esther van Berkel, Daphne van Hoesel, Desirée Bühler, Ted Konings en Francis Wout

Aan dit nummer werkten verder mee:

Bisschop J. van den Hende, rector Walter Broeders, diaken Iwan Osseweijer, Annemieke de Jong, Jan Maasen, Desirée Bühler, Daphne van Roosendaal, Gieta Jaggan, Daphne van Hoesel, Esther van Berkel, Bovenwijs/Steven van der Kwartel, Celine Timmerman, Marc Schaap, Joke van Tol, Liesbeth Stalmeier, Marianne Koster, Joke Sorgdrager, Karien van Velsen, Silvia de Haan

Fotografie:

Peter van Mulken, Ramon Mangold, Kees van den Burg, Rob Aupers, Jan Akerboom, Ton van Schie, NKSR

Redactie en abonnementenadministratie:

Koningin Emmaplein 3, 3016 AA Rotterdam
T: 010 - 281 51 71, Fax: 010 - 436 71 90
E: tussenbeide@bisdomrotterdam.nl
I: www.bisdomrotterdam.nl
IBAN: NL30INGB0000464304

Vormgeving en drukkerij:

Halewijn NV, Halewijnlaan 92, B-2050 Antwerpen

Abonnementen:

€ 1,50 per jaar (voor parochies)
€ 10 per jaar (individueel abonnement incl. porto)
Abonnementen kunnen elk gewenst moment ingaan en worden automatisch verlengd, tenzij minimaal vier weken voor het verstrijken van de abonnementstermijn schriftelijk wordt opgezegd.

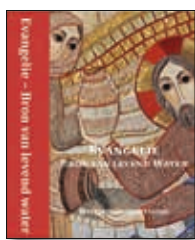
Advertenties:

Borgerpark Media
Claudia Griens, Postbus 8027, 6060 AA Posterholt
T: 0475 - 711 362
E: info@borgerparkmedia.nl
I: www.borgerparkmedia.nl

Overnemen:

Artikelen uit Tussenbeide mogen met bronvermelding, vrij worden overgenomen in parochiebladen. Illustraties en foto's mogen alleen worden gebruikt als vooraf toestemming is verleend door de redactie.

BOEKBESPREKING

GESCHIKT VOOR DE ZONDAG VAN HET WOORD VAN GOD (26 januari 2020)

NIEUWE UITGAVE KLEINE ZAKBIJBEL

De Katholieke Bijbelstichting (KBS) komt opnieuw met een kleine zakbijbel (Willibrordvertaling). Dit handzame boekje bevat een selectie van het Nieuwe Testament: de vier Evangelien, de Handelingen van de Apostelen en de brief aan de Romeinen. De titel van het boekje is: Evangelie, bron van levend water.

Meer info? Zie: rkbijbel.nl. Prijs: 4.95 euro (incl. verzendkosten in NL). Korting bij aanschaf van 50 en 100 exemplaren. Alléén te bestellen via: info@rkbijbel.nl

PERSONALIA

Benoeming

- ❖ F.J. Vrijburg is per 1 juli 2019 voor een tweede termijn benoemd als lid van het Overlegplatform Permanent Diakens.
- ❖ F.H.G. Verwater is per 1 november benoemd tot lid van de Bisschoppelijk Brielse Commissie, voor een eerste periode van vier jaar.
- ❖ Drs. G.M. Schürmann is per 1 november 2019 voor een twee-

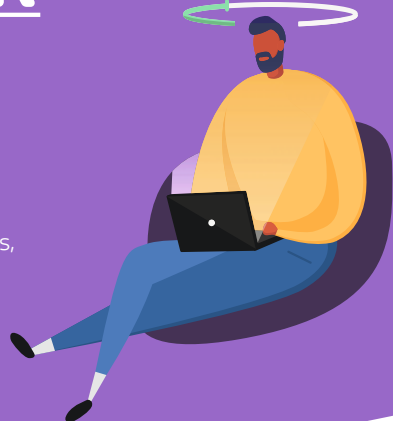
de termijn benoemd als lid van de Adviescommissie voor Pastoraal Werkers.

- ❖ M.P.J. Hagen wordt per 1 juni 2020 benoemd als lid van het pastoraal team van de federatie Rotterdam Rechter Maasoever en als plebaan van de HH. Laurentius en Elisabeth Kathedraal (0,8 fte)

Katholiek leven.nl

Een website vol geloof, hoop & liefde

Ga naar katholiekleven.nl voor video's, podcasts en een gratis abonnement op de maandelijkse nieuwsupdate.

Wil je ons werk steunen? Maak je gift over op NL60 INGB 0663 2207 26
t.n.v. Rooms Katholiek Kerkgenootschap in Nederland o.v.v. 'katholiekleven.nl'.

KBO
ZUID-HOLLAND

Lid worden kost weinig en biedt veel

De Katholieke Bond van Ouderen (KBO) is de grootste seniorenorganisatie in Nederland. KBO Zuid-Holland is één van de 11 provinciale bonden en telt ruim 31.000 leden in 54 plaatselijke afdelingen. Provinciaal en op afdelingsniveau zijn honderden vrijwilligers actief om leden te ondersteunen en het onderlinge contact te bevorderen.

Praktische hulp bieden de Vrijwillige Ouderen Adviseurs, die zijn opgeleid om senioren de weg te wijzen in de doolhof van voorzieningen. Weer anderen helpen bij de belasting, een vertrouwenszaak.

Lid worden van de KBO biedt naast individuele hulp ook gezelligheid, voor wie behoefte heeft aan contacten met andere leden.

Leden krijgen tien keer per jaar gratis het magazine van KBO-PCOB en kunnen profiteren van vele voordelen en diensten van de KBO, zoals een collectieve zorgverzekering en een energiecollectief.

De KBO en PCOB hebben landelijk hun krachten gebundeld. Zij maken zich sterk voor de belangen van senioren op gemeentelijk, provinciaal en landelijk niveau.

Hoe sterker de KBO, hoe beter uw belangen worden behartigd!

Inlichtingen en aanmelding: **KBO Zuid-Holland, Weg en Bos 80, 2661 GZ Bergschenhoek**

Telefoon: 010-5218299

E-mailadres: info@kbozuidholland.nl | Website: www.kbozuidholland.nl

Duurzaamheid en geloof

In de nieuwe rubriek over 'duurzaamheid en je geloof' besteedt de jongerenredactie aandacht aan dit onderwerp. Esther van Berkel interviewde Sarah (22) en Zwaan (20) Falke uit Den Haag hierover.

Hoe draag je bij aan het behoud van wat God geschapen heeft?

Bij ons thuis proberen wij onze ecologische voetafdruk te verkleinen. Dit doen wij door keuzes te maken in de producten die wij gebruiken: minder kopen, minder eten en niets weggooien, minder plastic, minder afval. Wij gebruiken broodzakken van stof voor ons brood en broodtrommeltjes voor de lunch, zodat we geen plastic zakjes gebruiken. Al ons groenafval gaat op de composthoop waar we onze tuin en groentetuin mee bemesten.

Verder zijn we twee jaar geleden op het bisdom jongeren kamp begonnen met iedereen te vragen een bidon en een broodtrommel mee te nemen zodat we daar geen plastic aan hoeven te verspillen. Het gaat erom wat bij te dragen aan de zorg voor de Schepping.

Ben jij je bewust van je handelen ten opzichte van de schepping? Waar blijkt dit uit? Ben jij beschermer van de schepping?

We doen wat we kunnen voor de schepping. We proberen bewustwording te creëren met behulp van de encycliek 'Laudato Si'. Uiteindelijk komt het aan op een verandering van life stijl. Mijn nieuwe doel is minder vlees eten en als ik vlees eet dan kies voor goed vlees. Ben ik een beschermer van de schepping? Ik hoop dat meer en meer te worden.

De paus zegt dat niet alleen de politiek verantwoordelijk is voor het behoud van de schepping, maar dat er ook een grote verantwoording ligt bij ieder individu (encycliek Laudato Si' 2015). Hoe kijk jij daar tegen aan?

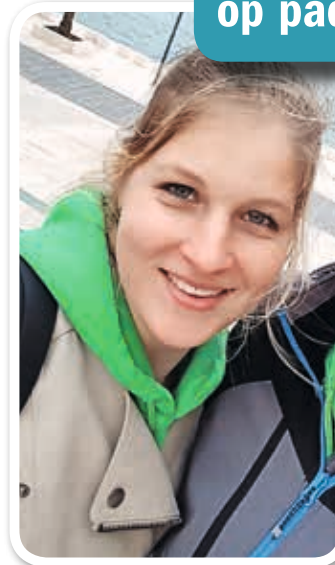
De politiek kan regels maken en nieuwe wetten opstellen maar daarmee redden we het niet. Wij zijn allemaal als individu verantwoordelijk voor de keuzes die wij maken en ons handelen. Hoe ga je om met je medemens, hoe ga je om met het milieu? Hoe ga je om met de planeet die ons gegeven is en waar wij te gast zijn? Zorgdragen voor de schepping begint bij jezelf maar het is belangrijk dat we ook proberen anderen bewust te maken en ons zo samen sterk te maken voor de schepping.

"De rijken en de armen hebben gelijke waardigheid, omdat de Heer hen alle gemaakt heeft" (spreuken 22,2) "Hij zelf klein en groot heeft gemaakt (Wijsheid 6,7) en "De zon laat opgaan over slechten en goeden" (Mat 5, 45) (encycliek Laudato Si' blz 59, nummer 94).

Is er een verschil tussen rijk en arm als het gaat om de verantwoordelijkheid voor het behoud van de schepping?

We moeten anders gaan leven niet alleen in belang van het milieu maar ook de armoede en honger in de wereld. Mensen die het minder breed hebben zullen ook minder snel aan verspilling doen. Echter ze hebben ook een minder mogelijkheden om te kiezen voor goede producten. Duurzaam leven is duur. Goedkope producten hebben vaak een grotere ecologische voetafdruk. Tegelijk als iedereen doet wat voor hen mogelijk is dan verandert er al heel wat. Soms kunnen veel kleine dingen een grote verandering te weeg brengen.

Jongerenredactie op pad

Daphne van Hoesel

Esther van Berkel

Wist je dat?

We kopen per jaar per persoon gemiddeld twintig kledingstukken en zes paar schoenen. Als iedere Nederlander per jaar één kledingstuk minder koopt, dan bespaart dit 325 kiloton koolstofdioxide per jaar.

Is dat veel? Om je een idee te geven: dat is meer dan je bespaart als alle inwoners van heel Rotterdam een jaar lang vegetarisch eten.

DESIREE BÜHLER
MEDEWERKER JONGERENPASTORAAT BISDOM ROTTERDAM

Agenda

9 februari 2020: Tour of Faith in de H. Antoniuskerk, Dordrecht, van 15.00 – 19.00 uur.

Ook op die dag is te zien op NPO2 het geloofsgesprek; Leo Fijen is te gast in Leiden, waar Chiara van Voorst, Daniëlle Hoogenboom en Pauline Buirma vertellen over het leven in hun katholieke studentenhuis.

8 maart: Tour of Faith, op een nog bekend te maken plek in de H. Augustinus-parochie, van 15.00 – 19.00 uur.

5 april: Wereldjongerendag Palmzondag, kathedraal Rotterdam. We beginnen deze Wereldjongerendag om 11.00 uur met de eucharistieviering. Aansluitend lunch gevolgd door een spetterend middagprogramma met workshops, lezingen en noem maar op.

26 april t/m 2 mei: Jongerenbedevaart naar Rome.

Sluit je aan op facebook bij Jongerenpastoraat Bisdom Rotterdam, kijk op I: www.bisdromrotterdam.nl of mail naar E: d.buhler@bisdromrotterdam.nl voor alle informatie rondom activiteiten.

Jongeren bezoeken de begraafplaats St. Laurentius

Viak na Allerheiligen en Allerzielen kwamen de jongeren van Tour of Faith op zondag 10 november met de bisschop bijeen op de R.K. Begraafplaats St. Laurentius in Crooswijk (Rotterdam). De Tour of Faith begon met een eucharistieviering in de Mariakapel op de begraafplaats. Mgr. Van den Hende is hoofdcelebrant en kapelaan Daan Huntjens concelebreert. De lezingen uit het Oude en het Nieuwe Testament gaan over het geloof in de verrijzenis.

Na de mis vertelt Theo van Werkhoven, directeur begraafplaats, over de geschiedenis van de begraafplaats en haar bijzondere plekken, zoals de kapel. De begraafplaats bestaat nu 152 jaar. Hij vertelde over details die hij daarna ook tijdens een wandeling over de begraafplaats aanwees. Zoals bijvoorbeeld het poorthuis bij de ingang. Het poorthuis dateert uit 1937 en heeft een lamp die altijd brandt.

De rondleiding ging ook langs het graf van Mgr. Martinus Jansen, de eerste bisschop van Rotterdam, het eigen crematorium, de priestergraven en de graven van religieuzen die in de stad hebben gewerkt in onderwijs en zorg.

Na de wandeling over de begraafplaats gaf de bisschop een korte catechese over het begraven van de doden als werk van barmhartigheid. De bisschop vertelde over de eerbied voor iedere overledene

en voor het lichaam dat met die persoon een eenheid vormt. "Onze namen staan geschreven in Gods hand, zegt de profeet Jesaja. Dat klinkt misschien alsof je met een pen iets op je hand hebt geschreven. Maar in het Hebreeuws staat: het is erin gekerfd. Dus meer zoals een hartje dat je in een boom kerft en dat blijft. We staan echt bij God in aanzien (cf Psalm 8). En we willen onze overledenen met naam en toenaam blijven gedenken. Ook wordt in de evangeliën gesproken over de graflegging van Jezus door zijn leerlingen en vrienden."

Uiteindelijk vertelde de bisschop hoe in de 17e eeuw een typisch Nederlandse traditie ontstond met bidprentjes, waarop de naam van de overledene staat, een bijbeltekst of een levensbeschrijving en een afbeelding van een bijbels tafereel, een symbolische aanduiding van dood en verrijzenis of (in latere

tijden) met een foto van de overledene. Als voorbeeld toont de bisschop het bidprentje van plebaan Chris Bergs die in mei plotseling stierf en die 'op Laurentius' begraven is.

De Tour of Faith werd afgesloten met een eenvoudige maaltijd. Tour of Faith vindt plaats elke tweede zondag van de maand.